

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak

w sprawie z wniosku M. S.
przy uczestnictwie D. B., E. W., M. B., H. K.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 grudnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika D. B.
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 20 stycznia 2021 r., sygn. akt V Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania

sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uczestnik D.B. powołał się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, wynikającą z braku działania przez sąd drugiej instancji z urzędu w sytuacji, gdy sąd ten jest sądem merytorycznym, oceniającym sprawę całościowo. Wskazał ponadto na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, wyrażające się w konieczności jednoznacznego wyjaśnienia, czy sąd drugiej instancji może przyjąć ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji za własne, jeżeli w apelacji sformułowano zarzuty dotyczące ustaleń faktycznych.

W judykaturze Sądu Najwyższego wskazywano wielokrotnie, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika skarga *prima facie* zasługuje na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zarzuty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka zaskarżenia. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter, dotyczyć konkretnych przepisów prawa i być dostrzegalne w sposób oczywisty, na pierwszy rzut oka (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156, i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18, niepubl.).

Bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwalała uznać, aby zaskarżone orzeczenie było błędne, a tym bardziej, by było ono nieprawidłowe w stopniu oczywistym. Z zestawienia wniosku z zarzutami skargi kasacyjnej wynikało, że skarżący wiązał rozważaną przyczynę kasacyjną

z nieprzeprowadzeniem przez sąd drugiej instancji z urzędu dowodu z opinii biegłego psychologa w celu oceny stanu zdrowia psychicznego spadkobierczyni. Należało jednak w pierwszej kolejności zauważyć, że powinność badania z urzędu, kto jest spadkobiercą (art. 670 k.p.c.), nie zwalnia uczestników postępowania o stwierdzenie nabycia spadku od inicjatywy dowodowej ukierunkowanej na udowodnienie korzystnych dla nich faktów. W judykaturze Sądu Najwyższego wielokrotnie akcentowano, że w postępowaniu nieprocesowym, w tym w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku, ma zastosowanie także art. 232 zdanie pierwsze k.p.c. (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2002 r., IV CK 178/02, OSNC 2004, nr 2, poz. 2, z dnia 21 kwietnia 2004 r., III CK 420/02, Biul.SN Izba Cywilna 2004, nr 10, poz. 41 i z dnia 8 listopada 2012 r., I CSK 163/12, niepubl.). Co więcej, we wniosku nie przytoczono żadnych rzeczowych argumentów, które wyjaśniałyby, dlaczego w sprawie, w której przeprowadzono dowód z opinii biegłego psychiatry i neurologa w zakresie zdolności testowania po stronie spadkodawczyni, nieodzowne miałyby być przeprowadzenie ponadto dowodu z opinii biegłego psychologa. Tę samą ocenę należało odnieść do niewspartej argumentami konstatacji, że zaniechanie przeprowadzenia tego dowodu miałyby świadczyć o tym, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Z wniosku nie wynikało również, aby w sprawie występowało zagadnienie prawne w znaczeniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Kwestia powinności sądu drugiej instancji w zakresie oceny prawidłowości ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji była przedmiotem licznych wypowiedzi ze strony Sądu Najwyższego, w których wskazano m.in., że akceptując ocenę dowodów dokonaną w pierwszej instancji sąd drugiej instancji nie ma obowiązku przytaczania przyczyn, dla których poszczególnym dowodom przyznano albo odmówiono mocy dowodowej; może poprzestać w tej mierze na uznaniu za własne poczynionych ustaleń faktycznych, z zastrzeżeniem obowiązku odniesienia się do zarzutów apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.) (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2017 r., I CSK 212/16, niepubl., z dnia 14 września 2017 r., V CSK 666/16, niepubl., z dnia 6 grudnia 2017 r., I CSK 136/17, niepubl., a także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2013 r., II PK 68/13, niepubl.). In casu, Sąd Apelacyjny

odniósł się do zawartych w apelacji zarzutów skarżącego, podnosząc m.in., że stanowisko, iż spadkodawczyni nie była w stanie świadomie i swobodnie powziąć decyzji i wyrazić woli, względnie jej postępowanie było wywołane silną presją, nie znalazło potwierdzenia w ocenie materiału dowodowego; stan ten nie wynikał z zeznań świadków, dokumentacji medycznej, ani też z opinii biegłych.

Należało zatem odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, przypominając zarazem, że Sąd Najwyższy bada na tym etapie jedynie wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie, nie odnosząc się do zasadności zarzutów skargi kasacyjnej.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.